

IK ZOU DAAR EEN BOEK KUNNEN OVER SCHRIJVEN **De charmes van dagelijksheid (vervolg)**

maandag 18 januari 1960

Vanavond organiseert het Willemsfonds in het Lakenmetershuis op de Vrijdagmarkt een avond gewijd aan Willem Elsschot. Joost Noydens, acteur en regisseur van het jeugdtheater te Antwerpen, brengt er de voor het toneel bewerkte novelle "Het Dwaallicht". Entreegeld: 10 fr. Leerlingen van het rijks-onderwijs onder de leiding van een lid van het onderwijzend personeel genieten een vermindering van 50%. Om 5 fr. te besparen kon ik toch moeilijk aan Jules vragen of hij me wou vergezellen. Telaarcomers hebben geen toegang. Zo'n uitzonderlijke gelegenheid om een tekst van mijn favoriete auteur te horen voordragen en iets bij te leren over hoe je dat doet, wil ik zeker niet missen.

Ik dus vanavond naar de Vrijdagmarkt. Mooi op tijd om niet te laat te zijn en ook omdat ik geen zin heb om achteraan te zitten.

Tja, een novelle uit het hoofd leren, dat is nog eens andere koek dan een gedicht. Zelfs de "Ballade van de dertien gezellen", dat je toch geen klein gedichtje kunt noemen, is niks vergeleken bij zo'n lange prozatekst. Als je voldoende tijd krijgt, kun je natuurlijk alles leren.

Zou die man misschien speciale kneepjes kennen om dat allemaal te onthouden?

Ik heb gekeken, geluisterd en genoten... en toen het gedaan was, heb ik net als alle andere aanwezigen enthousiast geapplaudisseerd. Mijn hoedje af voor een dergelijke prestatie. Ik zal volgende maand al blij zijn als ik bij geen van de dertien gezellen blij haperen.

zaterdag 30 januari 1960

Omdat hij zelf ook last heeft van een wrat op zijn rug, vertelt Marcel een eigenaardig verhaal.

Echt gebeurd. Zoals hij iedereen kent, kent hij ook de man aan wie het is overkomen. Jules heet hij.

Die man had zoveel last van wratten zowat overal op zijn lichaam, dat sommige mensen hem de raad hadden gegeven eens bij een kwakzalver te gaan die er hem door oplegging van strootjes zou van verlossen... anderen verwezen hem naar een pastoor. Naar het schijnt woont hier in het Gentse een pastoor gespecialiseerd in het laten verdwijnen van wratten door te bidden en te bezweren. Maar omdat Jules geen geloof hecht aan bijgeloof en omdat hij ook niet op erg goede voet staat met pastoors heeft hij noch het een noch het ander gedaan.

Hij heeft zich door zijn vrouw uiteindelijk wel laten overhalen bij een dokter te rade te gaan. Na onderzoek en uitleg over de verschillende soorten wratten heeft die dokter met Jules een afspraak gemaakt om daar iets aan te doen. Maar Jules was daar zo mee bezig en omdat hij er helemaal niet gerust in was wat er hem te wachten stond, heeft hij in de nacht voor hij bij de dokter moest gaan zo'n angsten doorstaan... dat, toen hij 's morgens wakker werd, al zijn wratten waren afgevallen. Echt gebeurd!

We weten dat Marcel geen held, integendeel een echte schijtlaars is als het er op aan komt een tand te laten trekken of bij de dokter te gaan voor een inspuiting, en moeder zegt dat hij ook eens een nacht angstzweet zou moeten doorstaan... dan valt die wrat op zijn rug vanzelf af.

zaterdag 20 februari 1960

Op de Negende Nationale Openbare Vlaamse Declamatiewedstrijd of het Oscar De Gruyertoernooi, dat vanmorgen in de Aula in de Volderstraat werd georganiseerd, heb ik een vijfde plaats behaald.

Op de voordracht van "Ballade van de dertien gezellen" van Hubert Van Hereweghen viel niets aan te merken (er was nog een kandidaat die dezelfde keuze had gemaakt)... en voor de vrije spreekbeurt heb ik het onderwerp "Over boeken" getrokken. Ik heb daarbij handig gebruik kunnen maken van het citaat van John Ruskin "Als een boek waard is gelezen te worden, is het waard gekocht te worden" een zinnetje dat ik van buiten kende en jaren geleden reeds als levensregel heb aangenomen.

Antoine was er... Marinette was er... hun aanwezigheid deed me veel plezier en ik was gelukkig met hun felicitaties.

Op de terugweg naar huis vroeg ik me af of ik moeder iets moet vertellen over wat er vanmorgen is gebeurd. Behalve rampen en onheilen is er niets wat haar echt interesseert. Hoe zou ze er belangstelling kunnen voor hebben dat ik vanmorgen op een voor haar totaal onbekende plaats een gedicht heb voorgedragen.

vrijdag 4 maart 1960

Uit een onderzoek is gebleken dat slechts 12% van de 4.000 studenten aan de Gentse universiteit afkomstig is uit arbeidersgezinnen. Studenten uit arbeidersgezinnen kiezen bij voorkeur voor de richtingen wetenschappen en toegepaste wetenschappen. De uitzonderingen zullen dus ook hier de bevestiging van de algemene regel zijn.

Er werd in het onderzoek ook gevraagd wat de uitverkoren schrijvers zijn van de studenten.

Wat de Vlaamse auteurs betreft, bekleden Marnix Gijsen, Gerard Walschap en

Daniël Van Ryssel aan het woord "Over boeken".

Willem Elsschot de eerste drie plaatsen (Hugo Claus staat op de tiende plaats), wat de buitenlandse auteurs betreft, geeft dat: Graham Greene, Albert Camus en Dostojewski (P.G. Wodehouse staat op de 21ste plaats). Overigens gaat de belangstelling in de vrijetijdsbesteding in de eerste plaats naar muziek en komt literatuur slechts op de derde plaats. Bijna 10% leest zelfs nooit een dagblad. Een externe student aan de RUG heeft een jaarbudget van 10.000 fr. nodig, een kotstudent 35.000 fr.

dinsdag 8 maart 1960

Vanavond naar de Kon. Kunst- en Letterkundige Kring op de Recolletenlei voor de opvoering van "Antigone" van Jean Anouilh (in vertaling en regie van Rudi van Vlaenderen) door het Gents Universitair Toneel.

De inhoud van het klassieke treurspel van Sofokles is ons allen bekend; Jean Anouilh bracht een aantal wijzigingen aan en situeerde het stuk in onze eigen tijd.

De belichting en de toneelschikking waren niet denderend en enkele stoornissen waren van die aard dat de stemming en de concentratie er ernstig werden door gehinderd.

De vertolkingen: de hoofdpersonages Antigone (Lieve van Daele) en Kreoon (Herman Balthazar) vielen best mee. Het koor (Niki Bovendaerde) sprak te stil; de wachters (Tuur van Wallendael en Flor Bex) bleven nog boven de middelmaat; de rest was houterig en hopeloos.

Ik zal er morgen een bespreking over schrijven voor het volgend nummer van het schoolblad "Flash".

En volgende week zou ik naar de K.N.S. willen gaan voor een opvoering van "De Kleine Prins" met Julien Schoenaerts en Frieda Pittoors... en nog eens veertien dagen later wil ik zeker "Suiker" van Hugo Claus niet missen. Antoine, die niet van Hugo Claus en modern toneel houdt, raadt me dat ten zeerste af, maar zijn argumentatie beschouw ik als een extra stimulans om er zeker heen te gaan.

dinsdag 15 maart 1960

Ik heb in het atheneum les gehad van nagenoeg alle leraars geschiedenis die er in de jaren '50 werkzaam zijn geweest: Armand Van Wemmel, Jan Lambert, Hubert Demoor en Raoul Cnudde.

De man die op mij de grootste en meest blijvende indruk heeft gemaakt is ongetwijfeld Armand Van Wemmel. Rustig, vriendelijk, bedaard, altijd keurig gekleed en met een aangename stem, die hij nooit heeft moeten verheffen, bouwde hij zijn lessen op en hij deed dat zo goed en op zo'n interessante

manier dat ik altijd aandachtig en geboeid heb zitten luisteren. In de 6e Latijnse heeft hij er flink toe bijgedragen om mij te doen beslissen voor hetzelfde beroep te kiezen. Ik ben ook altijd gefascineerd geweest door zijn kale schedel. Is het misschien omwille van zijn hoofd dat hij de bijnaam "Texas Banana" heeft gekregen? (Hij is later directeur geworden van het Instituut van Gent... en in 1980 helaas veel te jong overleden.)

Hubert Demoor was zowat zijn tegengestelde. Een harlekijnskop. Een exuberante en wispelturige persoonlijkheid, die vol vuur en vlam voor de klas stond, boeiend kon vertellen, kon uitschieten en brullen en de eigenaardigste straffen uitdeelde. Want begin maar eens aan een strafopstel met als titel "Hoe help ik een olifant zijn slurf dragen"! (Hij is later studieprefect geworden van het atheneum in Veurne... waar hij zich heeft dood gedronken en in 1982 is overleden.)

De periode van Jan Lambert was te kortstondig om enige invloed of blijvende sporen na te laten. Vonken zijn er van hem uit niet op mij overgesprongen... er was trouwens een afstand met de leerlingen die hij in mijn ogen niet wist of wenste te overbruggen. (Hij is later stadsinspecteur geworden... en in 1997 overleden).

Raoul Cnudde, die door de leerlingen onveranderlijk "Cnossos" werd genoemd, heb ik de meeste tijd als leraar gehad. Helemaal in het begin vonden we hem een verschrikkelijk iemand, groot en mager, met strenge trekken in het gezicht, een bulderende stem die stilte eiste en vernietigende opmerkingen maakte als hij zijn klas van de speelplaats naar boven leidde, de boeman van de school, van wie we allemaal doodsbang waren... maar met de jaren is dat gevoel van schrik flink gemilderd. Zijn lessen verliepen heel stereotiep; eerst werd iemand vooraan geroepen om de voorgaande les na te vertellen, daarna begon hij zelf te vertellen, de kaart te gebruiken en tamelijk onleesbaar het bord vol te schrijven (In zijn zinnen stond er af en toe een zware fout). Tijdens dat vertellen werd hij soms zelf zozeer door zijn verhaal meegesleept dat hij er naar onze mening niet voor terugschrok flink te overdrijven of met de waarheid een loopje te nemen. Jarenlang zat ik steevast vooraan op dezelfde plaats bij het raam en ik had de vaste taak om in het lokaaltje ernaast de passende kaart te halen, ze op te hangen en op het einde van de les terug te brengen. In de poësis en de retorica hadden we de indruk dat hij als mens best te genieten was, (toen ik hier in de tweede licentie een aggregaatsles kwam geven, werd ik bijna als een vriend ontvangen) maar dat hij hier op school de rol speelde van een streng leraar. Een blaffende loebas met een klein hartje. (Zijn echtgenote was Yola De Gruyter, zangeres in de opera.) Dat heeft hem achter zijn rug vaak tot mikpunt en dankbaar onderwerp gemaakt van grapjes en karikaturen en in welhaast ieder nummer van het schoolblad stonden er wel enkele van zijn krasse uitspraken. Hij is in 1976 overleden, nadat hij voordien nog de

dood van zijn neef Fris heeft moeten meemaken, die spelenderwijs van zijn auto was gevallen, wat hij zich zeer heeft aangetrokken.

Stel je eens voor dat ik hier binnen enkele jaren zelf als leraar geschiedenis word aangesteld.

Leraar aan het atheneum van de stad Gent... een historisch gebouw en monument waar talloos veel grote mannen me zijn voorgegaan... dat zou toch wel het summum zijn van de vervulling van mijn verwachtingen!

zondag 20 maart 1960

Er is nog steeds vraag naar meiden, alle soorten meiden... maar toch minder dan tien jaar geleden. De voorkeur gaat nog steeds uit naar 15-jarige meisjes van de buiten, af en toe, maar niet meer zo uitdrukkelijk, wordt er gevraagd dat ze deugdzaam en werkzaam en katholiek zouden zijn. Wat tien jaar geleden nooit in de aankondiging vermeld stond: dat ze geen was moeten doen en dat ze tijdens de weekends vrij zijn.

dinsdag 22 maart 1960

Antoine heeft me verteld dat het aantal priesterwijdingen in het bisdom altijd voldoende is geweest om aan de pastorale noden te voldoen. Gemiddeld waren er tussen de 20 en 40 wijdingen per jaar en in de jaren na de Tweede Wereldoorlog lag dat zelfs iets hoger: 45 in 1945: 43 in 1947 en 56 in 1950. Het enige wat hem niet aanstaat is het feit dat bisschop Calewaert niet erg enthousiast is om zijn priesters naar Afrika, Azië of Amerika te laten vertrekken. Als toekomstig pater Scheutist zou dat problemen kunnen opleveren wat zijn toekomstplannen betreft... maar dat kan altijd opgelost worden door zich te laten incardineren in een ander bisdom. Brugge bijvoorbeeld.

zaterdag 26 maart 1960

Vanavond zijn we met vier koppels uitgenodigd bij Guy in de Walpoortstraat voor een hapjes- en dansavond. Er is coca-cola, bier en martini en er staan zelfs verschillende flessen whisky en rhum en vodka op de serveerboy, maar er is uitdrukkelijk gezegd dat sterke dranken er niet aan te pas hoeven te komen. Zijn ouders zijn speciaal om ons niet te storen om 19.30 u. weggegaan, maar vooraf hebben ze de grote living enigszins herschikt omdat er voldoende zetels moeten staan en er ruimte moet zijn om te dansen. Bovendien is er meer aan de hand: er zal van onze aanwezigheid gebruik worden gemaakt om enkele scènes op te nemen. Twee van de vrienden zijn een film aan het opnemen naar een scenario dat ze zelf hebben bedacht (helemaal in de stijl die nu en vogue is en waarin het existentialistische levensklimaat en de verveling bij

jongeren sterk aan bod komen) en waarin ze ook zelf de hoofdrollen spelen. Er komt o.a. een tafereel in voor waar op een huisfeestje uit jaloezie een moord wordt gepleegd.

Die mannen hebben ook een scène voorzien met een MG-cabriolet, maar iemand die zo'n wagen bezit moet nog gezocht en bereid gevonden worden. Neen, manifeste Bonjour Tristesse of Dolce Vita-situaties zullen er om evidente redenen niet in voorkomen.

Al de jongens hadden hun beste pak aan en de meisjes droegen een blouse of een strak truitje, een brede ceintuur om de taille te snoeren - Frank kan met zijn beide handen de taille van Nicole zonder moeite omvatten... bij Marinette kan dat alleen met vier handen- en een strakke of wijd uitstaande rok met daaronder een petticoat in stijve tule. Vijf van ons waren daar, althans wat de film betreft, alleen als figuranten, d.w.z. dat we enkel in beeld kwamen bij de scènes waarin iedereen zo natuurlijk mogelijk landerig bij elkaar zat en iets dronk of terwijl er gedanst werd. De dans van degene die zou vermoord worden en die zich nogal opdringerig en vervelend moest gedragen, is er ook nog aan te pas gekomen, maar het dispuut tussen de twee antagonististen evenals de moord zelf hoefde niet in dezelfde kamer te gebeuren en kon ook een andere keer worden opgenomen.

Nadat de opnamen waren gebeurd, was het alsof er een spanning van ons afviel en op slag gedroeg iedereen zich veel opgewekter en natuurlijker dan dat voordien het geval was geweest. Jassen uit, tongen los en afgelopen met de zich vervelende of levensmoede intellectueel uit te hangen. Toen de ouders van Guy omstreeks half één thuiskwamen, zijn ze er nog even komen bij zitten... en om één uur heeft iedereen, met de meegebrachte plaatjes onder de arm, afscheid genomen.

Een party bij iemand thuis... we hadden daar al over gehoord en dat in films ook al gezien, maar het was wel de eerste keer dat we het zelf hebben georganiseerd en meegemaakt.

vrijdag 1 april 1960

Gisteravond laat zijn Frank, Antoine, Henri en ik door de kleinste en donkerste straatjes naar het atheneum geslopen... met een ladder, een grote papieren bavette en een tros ballonnen onder de armen.

De ladder dient om in de Baudeloostraat over de omheining te klimmen... waarna ze tussen de gietijzeren staven zal worden geschoven en tegen het Pro Patria-monument zal worden geplaatst om het standbeeld een zeverlap voor te binden en een tros ballonnen aan de hand te bevestigen. Het moet maar weer eens lukken dat ik de magerste ben van het viertal en bijgevolg over de omheining en op het standbeeld mag klimmen. Wel heel eventjes achter de sokkel

moeten wegduiken toen er een politiecombi door de Ottogracht reed. Alhoewel ik een zacht gekraak hoorde toen ik helemaal boven stond en een ogenblik vreesde dat ik samen met het bronzen beeld naar beneden zou donderen, heb ik mijn taak zonder vallen of andere onheilen volbracht. Het ziet er fraai uit. Vanmorgen nieuwsgierig iets vroeger naar school om het effect te zien... maar helaas had een vlijtige knecht reeds alles verwijderd. (Wel zijn de touwtjes ronde de hals en aan de hand van het beeld nog jaren blijven hangen.)

vrijdag 13 mei 1960

In Parijs is de Gentenaar Louis Wuestenraed van de derde verdieping van de Eiffeltoren naar beneden gesprongen en op de eerste verdieping te pletter gestort.

Louis Wuestenraed, geboren te Gent in 1905, genoot een redelijke bekendheid als bokser, zelfs over de grenzen. Driemaal was hij challenger van de Belgische kampioen en eenmaal stond hij te Turijn tegenover de Europese kampioen. Twintig jaar geleden stopte hij zijn loopbaan als bokser.

Louis Wuestenraed had een groentewinkel in het Godshuishammeke. Maandag is hij zonder ruzie en in volkomen normale toestand zoals iedere dag naar de groentenmarkt gegaan... en niemand van zijn huisgenoten heeft hem nog teruggezien. Hoe en waarom hij naar Parijs is vertrokken om daar een einde aan zijn leven te maken, blijft voor iedereen een raadsel. Te Parijs werd op zijn lichaam geen enkel document gevonden.

zondag 15 mei 1960

Wat het openbaar vervoer betreft reden er in 1950 te Gent alleen trams. De eerste autobussen verschenen pas in 1955 in het stadsbeeld. Trolleybussen reden er helemaal niet.

1. Trams. De lengte van het geëxploiteerde net bleef van 1950 tot 1960 onveranderd: 56 km.

Jaar	Motorwagens	Aanhangwagens	Reizigers totaal	Reizigers per dag	Ontvangsten
1950	121	12	42.254.000	116.000	74.273.000
1951	121	12	39.924.000	109.000	82.836.000
1952	121	12	39.187.000	107.000	86.380.000
1953	121	12	38.803.000	106.000	85.051.000
1954	121	12	39.078.000	107.000	86.768.000

1955	121	18	38.990.000	107.000	87.493.000
1956	121	18	38.858.000	106.000	88.700.000
1957	121	18	36.702.000	101.000	94.272.000
1958	121	18	36.209.000	100.000	93.985.000
1959	121	18	34.875.000	96.000	96.420.000
1960	110	9	34.572.000	95.000	99.227.000

2. Autobussen. De lengte van het geëxploiteerde net stijgt van 17 km in 1955 tot 78 km in 1959.

1955	6	-	912.000	2.000	2.122.000
1956	9	-	1.687.000	5.000	4.071.000
1957	13	-	2.014.000	6.000	5.366.000
1958	22	-	2.988.000	8.000	9.860.000
1959	22	-	3.154.000	9.000	10.596.000
1960	26	-	3.008.000	8.000	9.784.000

maandag 16 mei 1960

Van de vader van vriend Henri, Gontran Van Severen, een exemplaar van zijn boek "Hedendaagse Gentse Kunstenaars" (in 1953 uitgegeven door de Internationale Jaarbeurs der Vlaanderen; in het Nederlands bewerkt door Paul de Ryck) cadeau gekregen. Een geschenk dat me heel veel plezier doet en dat ik tegelijk heel leerrijk en waardevol vind.

Hij heeft me verteld dat hij zeer goed bevriend is met Jean Ray of John Flinders, die eigenlijk Raymond de Kremer heet -zijn moeder was de zuster van Eduard en Alfons Anseele- en dat hij nagenoeg alle Vlaamstalige en in het Frans schrijvende Gentse auteurs van de 20ste eeuw persoonlijk kent of heeft gekend. In zijn boekenkast staan trouwens hun boeken, de meeste gesigneerd en met een persoonlijke opdracht.

"Kijk, hier, van Karel van de Woestijne heb ik nog les gehad aan de universiteit." Uit een lade haalt hij een foto (1928) waarop acht mensen rond een tafel zitten: in het midden professor Karel van de Woestijne tijdens een college, omringd door zijn studenten... rechts naast hem Herman Uyttersprot, links op de voorgrond Gontran Van Severen naast Jan Greshoff. Voor een debutant in de literatuur toch wel om te beginnen kwijlen van afgunst als je al die boeken

naast elkaar ziet staan, nota bene van auteurs die hij allemaal heeft gekend. Gontran Van Severen wordt beschouwd als een groot kenner van de geschiedenis van Gent en hij is lid van de Commissie van Monumenten en Landschappen. Hij is redactiesecretaris van de krant "La Flandre Libérale" waarin hij verslagen schrijft over tentoonstellingen, kunst in het algemeen en culturele manifestaties. Hij is bovendien een heel sociaal man, een graag geziene figuur op talloze plaatsen.

In het boek dat hij me heeft gegeven, krijg ik voor het eerst een mooi en duidelijk overzicht van de plastische kunstenaars in het Gentse te beginnen met de generatie van 1880. De afbeelding die me dadelijk het meest heeft getroffen is de "Oude vrouw" van Cecile Cauterman; Ik had voordien nog nooit van die kunstenaars gehoord, maar daar wil ik beslist meer over te weten komen en vooral meer werk van zien. Duidelijk verwant met Jules de Bruycker.

zondag 29 mei 1960

In de afgelopen tien jaar zijn er te Gent niet minder dan 48 standbeelden, borstbeelden, friezen en gedenkplaten aan het patrimonium van de stad toegevoegd.

De standbeelden en borstbeelden zijn opgericht ter herdenking van koningen en belangrijke kunstenaars of geleerden. De gedenkplaten huldigen vooral oorlogsslachtoffers, maar een aantal wil ook de herinnering aan kunstenaars en geleerden van het tweede garnituur in ere houden. Er zijn daar zelfs mannen bij waarvan bij manier van spreken nog niemand ooit heeft gehoord.

En toch vind ik het goed dat ook die mindere goden niet helemaal in de vergetelheid raken.

Ieder mensenleven is evenzeer de moeite waard en als het waar zou zijn dat God geen onderscheid maakt, ons allemaal even graag ziet en van ieder van ons heel precies weet wat we doen, dan zie ik niet in dat wij hier op aarde het recht zouden hebben een indeling te maken in één procent beroemdheden... en al de rest gooien we in de vergeetput. Je kunt je natuurlijk afvragen of God de H. Franciscus een standbeeld waard zou vinden en een groot zondaar een minuscuul gedenkplaatje.

vrijdag 17 juni 1960

Begin mei hadden 500.000 bezitters van een televisietoestel in België hun taks betaald. Daar moeten zeker nog zo'n 100.000 mensen worden aan toegevoegd vermits er zeker zoveel "zwartkijkers" zijn. Geschat wordt dat er in 1963, op de tiende verjaardag van de Belgische televisie, 1.000.000 toestellen in ons land zullen zijn.

Wij hebben dat niet... er wordt zelfs niet overwogen dat in de toekomst ooit aan te schaffen... er is gewoon geen behoefte aan.

donderdag 30 juni 1960

Vanmorgen om 11 u. is de republiek Congo door de soevereiniteitsoverdracht plechtig onafhankelijk verklaard.

Deze plechtigheid gebeurde in aanwezigheid van de eerste president Kasavoeboe en koning Boudewijn, maar eerste minister Loemoemba heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om de negatieve kanten van tientallen jaren Belgisch koloniaal bestuur aan de kaak te stellen:

vernederingen door de blanken omdat de Congolezen toch maar zwarten zijn; uitputtend werk tegen een veel te laag loon; grondroof; slechte behuizing; segregatie; schietpartijen en slachtingen; ongelijkheid voor de wet; vervolging omwille van afwijkende politieke of godsdienstige overtuigingen... Wat wellicht eerder bedoeld was aan het adres van Léopold II, maar op dat moment eigenlijk een belediging was voor koning Boudewijn.

Nu zal koning Boudewijn zich aan zo'n redevoering niet hebben verwacht en zal de harde inhoud voor hem en zijn gevolg wellicht niet aangenaam hebben geklonken, maar ik heb eens in het boek gebladerd van Mark Twain "King Leopold's Soliloquy" en daar staan zoveel onthutsende foto's in van door de blanken verminkte negers (afgehakte handen en voeten), wat hun straf was voor werkonwilligheid... dat het toch niet allemaal leugens of verzinsels zijn van Loemoemba, hoe ongaarne de Belgische koloniale die waarheid ook hebben moeten aanhoren.

donderdag 4 augustus 1960

De afgelopen maand samen met Antoine op reis geweest doorheen Frankrijk, Spanje en Marokko. Net zoals de voorgaande jaren met autostop. Overnachtingen in jeugdherbergen indien mogelijk, anders gewoon onder de blote hemel zoals bijvoorbeeld op het strand in Malaga samen met enkele Duitsers en Denen... en een andere keer in een vrachtwagen zonder voorruit die terugkeerde uit de woestijn... de hele nachtelijke rit hebben we in de stuurcabine zitten bibberen van de kou.

Voor Antoine was Lourdes ongetwijfeld één van de hoogtepunten van onze tocht. Of misschien de foto die ik van hem heb gemaakt, nadat hij van een Arabier voor een kleine vergoeding even de djellaba en de fez had ontleend. Ik houd het op Granada en de soeks in Meknes en Fez. Ook die ochtend dat ik in mijn stuk brood hapte dat 's nachts uit mijn rugzak was gevallen... en daar zat een grote zwarte kever in die ik doormidden heb gebeten, zal ik niet licht vergeten... een akelige ervaring.

Eergisteren waren we in Avignon allebei totaal blut en na een korte beraadslaging tijdens het ontbijt hebben we beslist uit elkaar te gaan om op die manier sneller een lift te krijgen om naar België terug te keren. Wat me diezelfde dag ontgoochelend is tegengevallen want ik ben niet verder geraakt dan Orange. Ik heb er samen met een Spanjaard... de solidariteit van de pechvogels... in een piepklein tentje aan de kant van de weg de nacht doorgebracht.

Gisteren een geweldige meevaller. Al heel vroeg in de morgen stond ik met een Belgisch vlaggetje op mijn rugzak langs de weg... en na anderhalf uur stopte er een Chevrolet met een Nederlandse nummerplaat. De man kwam van Marseille en reed naar Amsterdam... hij kon me een lift geven tot in Brussel. Onvoorstelbaar dat ik gisteravond met één lift terug in België was.

donderdag 18 augustus 1960

Men is begonnen met het dempen van de Reep en de Nieuwbrugkaai (met aarde van de Ringvaart), met de bedoeling daar een bovengrondse parkeer-ruimte aan te leggen. Alleen het stukje Schelde naast het Geraard de Duivelsteen wordt niet gedempt.

Ook voor die ingreep of verminking van het stadsbeeld zal men wel een passende of bij de haren getrokken verklaring kunnen verzinnen, al blijft het uit esthetisch en historisch standpunt gezien zeer de vraag of al dat afbreken, rooien en dempen wel verantwoord is en op lange termijn de moeite loont. Ik vind het vooral jammer dat de samenvloeiing van Leie en Schelde nu definitief wordt uitgewist. Een historische stad die zijn ontstaansgeschiedenis uitwist... dat is toch ongeoorloofd. Zitten daar dan niet anders dan nieuwlichters en door de auto geobsedeerde vandalen in het stadhuis!

Daniël VAN RYSSEL
(‘t vervolgt)

D' EXPOSITIE VAN DERTIENE

Ons lid de heer Maurice Geirnaert stuurde ons destijds een heel dossier op met inlichtingen over de Wereldtentoonstelling van 1913 en krantenknipsels uit deze periode.

Wij putten daaruit een stukje dat 89 jaar geleden geschreven werd door een zekere Dumont Wille onder de titel